

**De jure successionis regiae in regno Lusitaniae seu
Portugalliae, de que legitima regis Antonii successione :
brevis enarratio, ex probatissimis monumentis auctoribusque
collecta, & ad rectae rationis simplisque veritatis regulas
accuratissime exacta**

<https://hdl.handle.net/1874/9394>

DE IVRE

SUCCESS
SIONIS REGIÆ

IN REGNO LVSITANIÆ
SEV PORTVGALLIÆ, DEQVE
legitima Regis ANTONII Successione,

Breuis enarratio, ex probatissimis monu-
mentis auctoribusque collecta, & ad re-
ctæ rationis simplicisque veritatis regu-
las accuratissimè exacta.

*In gratiam studiosorum iustitia & aequitatis,
nunc primum in lucem edita.*

MIDDELBURGI,

Apud Richardum Schilders, Typogra-
phum Ordinum Zeelandiæ.

ANNO XCI.

3

AD BENEVOLVM
LECTOREM.

VM animaduverterem (bene-
uole Lector) in quantis erro-
rum tenebris, falsisq³ opinionibus
homines hoc tempore ver-
sentur, solum quia falsa pro
veris, ipsis obtruduntur, ab impostoribus, hu-
mani generis pestibus: maximo eorum dam-
no & dispendio, quorum causa resq³ agitur:
Videremq³ numero saepius vsu venire, ut bo-
na causa iniqua censeretur, quod iura eius
non essent intellecta: Tum amor studiumque
veritatis, & dolor iustissimus qui memouit,
cum iustitiam (nulla equi aut iuris habita
ratione) ob simplicitatem suam cernerem vio-
lari, opprimi, pedibus conculcari, indignissi-
mis denique modis tractari, ab iniustitia ar-
mata: (qua teste Philosopho in terris nihil est
intolerabilius.) Facere non potui, quin in gra-
tiam omnium qui in aliqua reipub. parte
administranda versantur, iustitiaeque mini-
stri a Deo constituti sunt, aliorumq³ qui ve-
ritate delectantur, tractatum hunc in lucem
ederem. Ut, eo intellecto, melius equisq³
possint iudicare, quam maior hominum pars
hodie, qui, aut, quod partis alicuius studio se
addixerunt, nihil possunt, aut volunt credere

aliud, quam quod pro se suisque facit: aut ita externa specie, splendoreque decepti sunt (que vera sunt vanitates) ut planè iudicium omne amiserint. Oratum propterea his te volui (Lector candide) ut tuum animū huc ab omni perturbacione, affectu, aut partis studio vacuum afferas, speroque fore, ut antequam librum ponas, ab eiusque lectione discedas, tuo calculo nostram approbaturus sis sententiam: Et si quaedem forte, hac de re inaudieris, multo de omnibus sis futurus certior, inque rei veritate confirmator. Qui solus actionis & instituti huius nostri finis est & scopus. Monendus præterea mihi es, quod quoties occurreret occasio loquendi de proximo Regni hærede, quem Lusitani & Hispani infantem nominant, nos eodem verbo (Infans) vsuros ne à consuetudine ab Historicis recepta hac in re discedamus. Vale Lector candide. Cal. Martij. 1591.

DE IVRE
SVCCSSIONIS
REGIÆ IN REGNO LV-
SITANIÆ SEV PORTVGALLIÆ,
Deque legitima Successione Regis
ANTONII.

SERMO PRIMVS.

VOD lex illa quam
Galli vocant SALI-
CAM, semper fuerit
observata in LVSI-
TANIA. Quodque
propterea REX Ca-
stellæ PHILIPPVS,

nihil possit habere, aut prætere juris,
seu actionis, ad Coronam Regni Portu-
gallici.

Iurisconsulti moderni, doctique huius
nostri sæculi grauiterrant, multumque
falluntur, dum existimant Iurisconsultos
veteres, eorumque successores, legibus &
Constitutionibus suis ita plenè, abundèq.
omnibus difficultatibus, & controuersijs,
quæ incidere possent, prospexisse: vt nul-
lus in posterum casus vsuuenire possèt, de
quo nõ ex earum præscripto statuere certi
quid valerent. Nec minus peccant, ma-

6 DE IVRE SVCCSSIONIS
leque operam collocat, dum tempus om-
ne in exponendis & interpretandis istius-
modi legibus consumunt: laudem inde
nescio quam, & nomen ambitiosè captan-
tes, virorum doctorum, & magnorum ju-
risconsultorum. Cum multo præstaret,
eos animum excolere prudentia, quæ na-
scitur ex cognitione multarum rerum, &
exemplorum, quæ iudicium parant ap-
tiusque reddunt ad melius sentiendum, &
censendum de rebus præsentibus & futu-
ris.

Hi homines sibi persuasum habent, se,
scientiâ illâ quam ex dictis Legibus, anti-
quisque constitutionibus didicerunt, pos-
se iudicare de quouis casu futuro. Quod
cum sit falsum, falli etiam eos in hoc est
necessarium, ut manifestè apparet, & cla-
rius multo quàm vlla aliâ in re, in *Que-
stionibus de Iure Successionis Regia in aliquo
Regno.*

Notandum enim hîc est, antiquissimos
jurisconsultos tempore Romanorum vi-
xisse. Romæ, eos vero, qui post subsequuti
sunt, tempore Iustiniani Imp. (qui ius ci-
vile compilari & in vnum volumen dige-
ri iussit) fuisse Constantinopoli.

Quo tempore cum maior & potior Eu-
ropæ pars esset sub Imperio Romanorum
(qui vniuersalem orbis Monarchiam sibi
vendi-

vindicabant) nullum Regnum pro legitimo ab eis est habitum, ideoque nullam legem de jure *Successionis Regiæ* in aliquo Regno, scriptis mandatam reliquerunt.

Nam quod ad Reges Gotthos & Francos attinet, illi habebantur pro usurpatoribus terrarum, & ditionum, quæ pertinebant ad Imperium, vocabanturque Tyranni & iniusti possessores: Hinc factum est, ut Iurisconsulti illius temporis nunquam de jure legitimæ successionis, in istiusmodi Regnis tractarint, quia videlicet eorum possessiones, ut injustas & Tyrannicas existimabant.

Atque hæc causa est, cur Iurisconsulti moderni sine vlllo sint exemplo & præjudicio quod sequantur, aut lumine quod in istiusmodi casibus præluceat illis possit: Nihil enim à prædecessoribus suis hæc de re scriptum inveniunt. Quæ res occasionem dedit variarum & diuersarum inter eos opinionum, dum alij ius Successionis Regiæ simile facere voluerunt juri fendorum, alij vero alij &c.

Quod si autem ex præscripto rectæ rationis juris & æquitatis examinare voluerimus, quæ Successio sit legitima in aliquo Regno: Et quòdnā sit ius illud, quod in vnoquoque Regno vim legis habere debeat, inueniemus istiusmodi leges nunquam

8 DE IVRE SVCCESIONIS
quam à veteribus Iurisconsultis, scripto
fuisse compræhensas, sed certis quibus-
dam moribus & consuetudinibus consti-
tutas esse & fundatas, quæ multis annis
obseruatæ, multisque exemplis confirma-
tæ, auctoritatem legum sunt nactæ. Hæ
itaque consuetudines, temporis spatio
auctoritatem inter homines obtinuerunt,
plurimisque exemplis inductæ, & confir-
mata legem constituerunt.

Quod pluribus argumentis locisque
tam Iuris Ciuilis, quam Historiæ, mani-
festè potest demonstrari. In jure quidem
Ciuili l. 31. D. de Legibus sic ait: Iurisc.

» De quibus causis scriptis legibus non uti
» mur, id custodiri oportet, quod moribus
» & cōsuetudine inductū est. Et paulo pōst.
» Inveterata enim consuetudo, pro lege
» non immeritò custoditur. Et hoc est ius,
» quod dicitur moribus constitutum. Nam
» cum ipsæ leges, nulla ex alia causa nos te-
» neant, quam quod iudicio populi rece-
» ptæ sunt, meritò & ea quæ sine vlllo scripto
» populus probauit, tenebunt omnes. Nam
» quid interest suffragio a populus volunta-
» tem suam declaret, an rebus ipsis & b fa-
» ctis.

Quare rectissimè receptum est, vt leges
non solo suffragio legislatoris, sed etiam
tacito consensu omnium, per desuetudi-
nem

L. De quibus
31. D. de leg.

a Id est con-
sensu in scri-
ptis Ioan.
b Id est con-
suetudine.

nem abrogentur.

Ex quibus verbis legis apparet diuturnam consuetudinem, non modo vim habere legem constituendi, sed & abrogandi. Nudi enim consensus obligatio, contrario consensu dissoluitur.

Idem probatur ab Vlpiano l. 32. De legibus. Diuturna (inquit) consuetudo pro jure & lege in his quæ non ex scripto descendunt, obseruari solet.

Item ab Hermogene his verbis: Sed ea quæ consuetudine comprobata sunt, ac per annos plurimos obseruata velut tacita ciuium conuentio: non minus quam ea quæ scripta sunt jura seruantur. Quas leges Paulus summus Iurisc. textu l. 35. cod. tit. ita confirmat.

Immo magnæ auctoritatis hoc ius habetur quod in tantum probatum est, vt non fuerit necesse scripto id comprehendere.

In Historia vero plurima sunt exépla ad hanc rem facientia, quorum duo tantum instituto nostro maximè inseruientia recitabimus. Primum Lacedæmoniorum, apud quos huiusmodi lex consuetudine firmata (vt loquuntur Iurisc.) in successione Regia fuit. De qua Æmil. Probus in Ægilao sic scribit. Mos est à maioribus traditus, vt duos haberent Reges, ex duabus familijs proclis & Eurysthenis. Ha-

l. nihil 102. 33

l. omnia qua

100.

l. 102. qui ve-

tante ff. eius

est. D. De re-

gul. iuris.

l. 32. de leg.

l. 34. eod. tit.

l. 35. eod. tit.

l. 39. de leg.

Æmiliius Pro-

bis.

Lex Sparta-

na de Iure

Sucessionis

Regia.

10 DE IVRE SVCCSSIONIS
rum ex altera in alterius locū Regem fieri non licebat. Itaque vtraque suum retinebat ordinem. Primus in eo habebatur, qui maximus natu esset ex filijs eius, qui regnans decessisset. Sin is virilem sexum non reliquisset, tum deligebatur, qui proximus esset propinquitate. Haftenus ille, ex quo intelligimus non modo filias Regis aut neptes, ab illis Regijs successionebus exclusas fuisse, verum etiam mares ex ipsis prognatos: quoniam alioquin Regnum, quod Heraclidarū familiæ desponsum, ac destinatum antiqua lege fuerat, in ea familia conseruari non potuisset. Atque hæc quidem lex Lacedemoniorum in scriptis aut tabulis non fuit, sed per manus tradita. Absurdumque valdè fuisset quærere ex Lacedemonijs, vbi legem illam scriptam reperissent, quam antè hominum memoriam, vniuersi populi consensus approbarat, qui ad legem condendam (vt ex l. 3. 1. D. de legibus supra ostendimus) sufficit.

Femina non succedunt in Regno Laced.

l. 3. 1. de Legibus.

Lex Salica qua mulieres à Regni hereditate arcentur.

Secundum exemplum est Francorum, apud quos similis lex est, appellata Salica, qua in veterata consuetudine cautum est, *Ne virgo nève mulier ad Regni successionem admittatur*, sed heredes tantū masculini, directo per liniam masculinam descendentes, cum prærogatiua primogeniti.

Cu-

REGIÆ PORTVGALLIÆ. II

Cuius rursus Legis siue Salicæ siue Frâ-
cicæ caput nullum antiquitùs scriptum
extat, sed meræ est consuetudinis, exem-
plis, nõ scripto probatæ, & iam per sexcê-
tos annos, contradictis aliquot iudicijs,
obseruatæ, cuiusmodi consuetudinê vim
legis habere ex Ll. & 33. & 38. D. de legi-
bus est manifestissimum. De qua consue-
tudinè Cosmus Guimerius, Regis Gal.
quondam secretarius, sic ait.

Regnum Franciæ est ita nobile & cla-
rum, quod in eo nunquam succedit fœ-
mina. Et huiusmodi quæstio orta fuit post
mortem Philippi Pulchri Regis Franco-
rum, qui habuit vnâ filiam, nomine Isa-
bellam, & tres filios. Dictam Isabellam
duxit in vxorem Eduardus Rex Angliæ,
ex qua habuit vnum filium, qui similiter
dictus est Eduardus. Tres enim filij fue-
runt Regis Franciæ, qui sigillatim tandem
deceserunt sine liberis: Quibus successit
in regno Franciæ Philippus, filius Caroli
de Valesio, fratris dicti Philippi, de con-
sensu & approbatione 12. Parium Fran-
ciæ, qui noluerunt dare regnum dictæ Isa-
bellæ, Reginæ Angliæ, nec filio eius Edu-
ardo: quia sicut filia Regis non succedit
in regno Francorum, ita nec natus ex ea:
excluso enim ascendente, excluduntur de-
scendentes ex persona ascendentis. Hæc
Cosm.

Cosmus Gui-
merius.

Cosmus in præfatione pragm. san. ex Historici Gaguini, lib. 7. folio 131.

Barthol.
Chassaneus.

Baldus.

Nati ex filia
Regis Franci-
um excludun-
tur à Regno
Francorum.
l. 54. l. 120.
l. 160. ff. ab-
surdum, de
reg. iur.

l. 16. feud. l.
tit. 1. ff. 3.

l. familia. ff.
ult. D. de ver-
borum signifi.

Quem locum in eandem sententiam pro- fert Bartholom. Chassaneus, prætor Par- lamenti Burgundiæ in consuetudin. Bur- gund. tit. de feud. nu. 37. vbi subiungit Baldum de hac consuetudine meminisse, in l. 1. D. de Senat. Et quod sicuti filia Regis Francorum non succedit in Regno, ex rationabili consuetudine Fran- corum, ita natus ex ea succedere non po- test. Quod rectè, Doctorum omnium iudicio, sensit & Baldus & Guimerius.

Nam præter illam rationem, quod nemo plus ad alium transferre potest, quàm ipse habet, alia etiam ratio peti potest ex iure feudorum (quorum naturam & ius Regna hereditaria imitantur.) Quo iure ut mulier ad paterni feudi successiones non admittitur, lib. 1. tit. 1. ff. 3. ita proles fœminei sexus, vel ex fœmineo sexu descendens, ad huiusmodi successionem aspirare non potest, ut loquitur textus, li- bro 2. tit. 11. ff. 1. quia successio liberis, posterisque virilis sexus tantum defertur. Cuius ratio perspicua est, nam qui na- scuntur patris non matris familiam se- quuntur, l. famil. ff. ult. D. de verb. sign. Et reuera feuda quæ deprauato iure ad mulieres deferuntur, ea non propriè feu- da

da, sed feudastra potius appellanda sunt, *Feudastra*
 vt doctissimè notauit clarissi. Iurisc. Hot- *Hottoamunni*
 tomannus.

De hac Gallorum consuetudine siue *Feraldus*
 lege cùm multi auctores faciant mentio- *lib. de iuribz*
 nem, quos hic longum esset recensere, *Regem Francæ*
 vnus addam Ioannis Feraldi, Consiliarij
 Ludouici xij. locum, quia reliquis est cla-
 rior. Eius hæc sunt verba sub finem lib. de
 iuribus regni Francorum.

Et vt facilius sit cognitio illius obser-
 uationis antiquæ, & iudiciorum subsequen-
 torum, ex quibus potest induci consuetu-
 do: quæ ex Registris *Curia Parlamenti*
trium Statutum Regni, & Chronicis extra-
 xi, declarare hoc in loco destinaui.

Philippus diui Ludouici filius, duos fi-
 lios habuit, Philippum Pulchrum, & Ca-
 rolum Comitem Valesij. Philippus Pul-
 cher Francorum ac Nauarræ Rex, genuit
 Ludouicum, dictum Hutin, primogeni-
 tum, qui vno anno: Philippum Longum
 qui per Lustrum, & Carolum Pulchrum,
 qui per septennium regnauere. Genuit &
 Isabellam nuptam Eduardo Anglorum
 Regi. Ex quo natus est Eduardus tertius,
 qui Regnum querelauit. Ludouicus Hu-
 tin filiam habuit, quam matrimonio dedit
 Carolo Comiti Ebroicensi, Vnde Carolus
 Rex Nauarræ natus est. Ludouico Hutin
 suc-

14 DE IVRE SVCCSSIONIS
successit, & Francorum regnum est adeptus dictus Philippus Longus: non autem ille Carolus Rex Nauarræ ex muliere descendens, licet in Regno Nauarræ successerit. Atque ita iudicatum extitit. Item Philippus Longus filiam vnicam habuit, in matrimonio datam Comiti Atrebatensi, cui Philippo dictus Carolus pulcher successit, nō aut prædicta filia, etsi proximior gradu esset. Dictus Carolus Pulcher sine liberis vxore prægnante decessit: Vnde disceptatio insurrexerit, quis interim, dū Reginae partus expectabatur, pro Regente acciperetur. Duo erāt qui sibi iura prætendebāt, & sibi deberi allerebant. Philippus Valesius, & dictus Eduardus ex Isabella Philippi Pulchri filia natus. Philippo maximè suffragabatur, quod ipse masculino gradu Carolo Pulchro proximus habebatur. Eduardo aut, quod fœmina esset proximo gradu. Et quia nullo tēpore visum est per fœminā Fræcorum Imperiū moderari, His rationibus Philippus Valesius Regno præficitur, & postea Rex coronatus est. Idem iudicatum est, cōtra Henricum Regem Anglorum. Et sic tria iudicia reddita sunt inconcussè seruata contra Carolum Regem Nauarræ, Eduardum & Henricum. Quæ iudicia reddunt consuetudinem veram, approbatam & indubitam:
sic-

*Francorum
Imperium fœ-
mina non mo-
deratur.*

*Res iudicata
legis vim ob-
tinet. l. 38.
De legibus.*

REGIÆ PORTUGALLIÆ. 15

sicque obseruatum fuit ex eo tempore. Nam Rex Ludouicus successit Carolo octauo, & non Anna Caroli soror Borbonij Ducis relicta. Ex quibus gloriari debent Franci, sicut ille Thales Milesius, qui maximas gratias Deo se agere dicebat, quod vir esset non scemina. Hac Feraldus.

Quod attinet verò disceptationē istam motam primū à Carolo Rege Nauarræ, dein ab Eduardo Isabellæ filio, tū ab Henrico, & alijs Anglorum Regibus, ea nullum habuit fundamētum, quā quod lex quæ contra eos allegabatur, scripta nō esset, sed tantummodo diuturna consuetudo obseruari solita in successione Regni Franciæ: propterea illi ius successionis in regno Franciæ, simile ducētes iuri successionis Regiæ in Nauarra aut Anglia, Regnum Franciæ sibi vindicare sunt conati. Quæ res occasionem dedit diuturni belli, præsertim inter Gallos & Anglos, in quo multum vtrinque effusum est sanguinis, sed Franci tandem prærogatiuam suam legis Salicæ obtinuerūt, Angli præter nudum titulum Regum Franciæ nihil inde retulere. Propterea optandum quidem fuisset, illas Regiæ successionis leges literis mandari, ne cui eas vocare in dubium liceret. Verū cum instituta, & mores gentis, tanto seculorum consensu

confer-

16 DE IVRE SVCCSSIONIS
conferuati, ita eam approbarint vltro, vt
nunquam neceſſè exiſtimarint ſcripto e-
am compræhendere, eo maioris momen-
ti apud omnes debebat eſſe & auctori-
tis: præfertim quando (vt loquuntur Iu-
riſconſulti noſtri) contradicte iudicio, vt
iam diximus, confirmata conſuetudo iſti-
uſmodi ſit, vt apertiffimè docet textus, l.
33. de legibus his verbis:

l. 33. De legi-
bus.

” Cùm de conſuetudine ciuitatis vel pro-
” uintiaẽ cõfidere quis videtur, primùm qui-
” dem illud explorandum eſſe arbitror, an
” etiam contradicte aliquando iudicio con-
” ſuetudo firmata ſit.

*Conſtitutio
Septem Electo-
rum ſcripta nõ
reperitur ſed
conſuetudo in-
ueterata eſt
qua iuris le-
gisque ſcripta
vim habet.*

His coronidis loco addam memorabile
exemplum nobiliſſimæ illius conſuetudi-
nis, ſeu iuris Septem Principum Electorũ
Sacræ Cæſaræ Maieſtatis. De qua cùm
nihil ſcriptum reperiant, auctores dubi-
tant quo tempore ea cœperit. Alij enim
inter quos recentiorum pleriq. Senatũ
illum Septem Electorum, qui nunc eſt,
tradunt inſtitutum ab Imperatore Otto-
ne 3. an. Chr. 999. Alij rurſam grauiffi-
mas ob cauſas poſt Fredericum 2. & Con-
radum eius filium, circa an. Chr. 1250.
aut paulo poſt, tempore interregni illius
18. annorum cœpiſſe affirmant, quia ab
eo demum tempore numerum ſeptenari-
um expreſſum vident in hiſtoria. Fateri

vero coguntur omnes, se nihil certi de co-
scriptum reperisse. Ideo Peucer. in Chro-
nico, hac de re loquens. Conijcio (inquit)
ex consuetudine antiqua id ipsum cœpisse
& extitisse. Nam valde consentaneum est,
in tanto procerum numero, tum etiam
obseruatum esse, quod nunc in vsu est, vt
cùm de rebus arduis deliberandũ aliquid
esset vel decernendum, deligerentur ex sin-
gulis ordinibus aliqui antecellentes au-
ctoritate, potentia, & sapientia, qui vel
Probuleumata facerent, quæ cœteris in de-
liberationem proponerentur, vel quod à
cœteris iam consultatum, atque in omnes
partes pensitatum esset, concluderent, exi-
gente id salute publica & necessitate, cùm
& ambitione nonnullorum, & Pontifi-
cum artibus sæpe consultationes aut tur-
batæ essent, aut prorogatæ cum graui de-
trimento reipub.

Peucerus in
Chronico.

Quod verò *Consuetudinis fuit, id iuris esse*
cœpit, accedente non comprobatione tan-
tum, sed ordinatione & constitutione Im-
peratorum. De qua tamé nihil literis mæ-
datum reperio. Hactenus Peucerus.

Quod consue-
tudinis fuit,
iuris esse cœpit
in constitutio-
ne septemui-
ratus Imperij,
qua scripta
non reperitur.

Cùm igitur ex præmissis constet, pro-
batumque sit, tam auctoritate iuris ciui-
lis, quam exemplis Lacedemoniorum,
Gallorum, & Germanorum, ea quæ longa
consuetudine comprobata sunt, ac per an-

l. 34. c. 38. de
leg.

l. 34. eod. tit.

nos plurimos obseruata, præsertim contradic-
to iudicio (vt Iurisc. loquuntur) in
successionib. Regijs scriptæ legis vim ob-
tinere, & non minus quam ea quæ scripta
sunt iura seruari, & secundum ea prouin-
cias & Regna administrari.

De iure succes-
sionis Regiæ in
Portug.

l. 32. eod. tit.

Videamus quæ consuetudo omni tem-
pore sit obseruata, omnium consensu ap-
probata, ac contradictorio iudicio firma-
ta, ac consequenter etiam, quæ sit lex, &
quod ius *Successionis Regiæ in Regno Por-
tugalliæ*. Ut inde appareat an Rex Castel-
læ Philippus dictum Regnum Portugall.
teneat ex præscripto dictæ legis, seu con-
suetudinis inveteratæ, quæ pro iure & lege
in his quæ non ex scripto descendunt, ob-
seruari solet.

Quod vt melius intelligatur, sciendum
prius est, quæ fuerint initia Regni Portu-
galliæ: à quibus vsque ad præsens tempus
breuiter percurrentes, quæ semper ibi fue-
rit consuetudo obseruata, notabimus. Et
si ex his appareat Regem Philippum, di-
ctum regnum occupasse, secundum dictas
Regni consuetudines seu leges: iustum
possessorem ipsum profitebimur. Sin ve-
rò eum contra ius successionis Regiæ in
regno Portugalliæ semper obseruatum,
Regnum hoc tenere docuerimus, pro ty-
ranno & iniusto vsurpatore, merito ha-
ben-

bendum evincemus.

Regnum Portugalliæ ab initio non fuit hæreditarium, sed circa annum Christ. 1100. ab Alfonso VI. Rege Legionis, datum fuit Henrico Lotharingico, Comiti Lymburgi, pro compensatione, & præmio operæ insigniter in bello sæpius nauatæ, & præsertim pro singulari virtute & fortitudine demonstrata in expugnatione Regni Toletani, quod Mauris eripuerat. Deditque Rex Alfonso insuper filiam suam Tyresiam Henrico in uxorem, cum iusto titulo (pro se & hæredibus) omnium Regionū quas Mauris extorquere vel auferre posset. Henricus iste moriens Comes tantum fuit, nec alio vnquam dignitatis titulo est vsus.

Henricus Comes Lymburgi
an. Chr. 1100
Portugalia donatur.

Illi successit filius Alfonso, qui cum die quodam in acie staret cum suis Portugallensibus, prælium initurus contra quinque Reges Mauros, qui coniunctis viribus bellum ei indixerant: Portugallenses indecorum, & se indignum iudicantes, vt Regem non habentes, contra quinque Reges pugnarent: Ducem suum Alfonso, Regem creare statuerunt, nec mora, in ipso statim temporis puncto, ante pugnam, totius populi consensu, Regem eum salutant, vnanimi voce omnes clamantes:

Alfonso I.
Rex Portugal.
Electus.

Clamor quo
populus Por-
tugal. uti con-
suevit in Ele-
ctione Regis.

Real, Real, Real, por Dom Alfonso, Rey de Portugal, id est, Regalia, Regalia, Regalia, pro Domino Alfonso, Rege Portugallie, vel, Uinat Rex Portugallie Alfonsus. Quæ voces boni fuerunt ominis tam victoriæ quæ subsequuta est, quam confirmationi Regij nominis in Portugallia.

Sanctius 1.

Alfonso 1. successit filius eius Sanctius, primus etiam eius nominis . Cui rursus

Alfonso 2.
Sanctius 2.
Cognom. Ca-
pello.

filius, Alfonso 2. Huic Sanctius 2. cog-
nomento Capello, qui quod ineptus esset
Imperio, regno fuit abdicatus, & ad Mo-
nasterium relegatus. Vocatusque in eius
locum ad Regni gubernacula est eius fra-
ter Alfonso, qui tum vivebat in Gallia,

Alfonso 3.
Electus.

ibidemq. duxerat in vxorem Comitissam
Bononiensem. Veniens ergo in Portuga-
liam Alfonso Regni administrator: Et
paulo post Rex Portugallie, vniversi po-
puli suffragijs est creatus, eius nominis
tertius. Illi successit filius eius Dionysius.

Dionysius.

Huic etiam filius Alfonso eius nominis
quartus. Cui rursus filius Petrus. Isti fi-
lius Ferdinandus. Qui cum obijisset nulla
relicta prole mascula, nec proinde in Re-
gno Portugallie esset hæres masculus le-
gitimè natus superstes (reliquerat enim

Alfonso 4.
Petrus.
Ferdinandus.

Fœmina ad
Regnum Por-
tug. non admit-
titur.

dictus Rex Ferdinandus ex vxore vnicam
tantum filiam) re factisque monstratum
fuit, fœminam ad successionem Regni
Por-

Portugall. non admitti, eandemque consuetudinē in successione Regiæ apud Portugallenses obtinere, quam diximus in vsu fuisse olim apud Lacedemonios, & esse apud Francos etiamnum hodie, quam illi legem vocant Salicam, quæ in eum finem primū inuenta, introductaque est, ne Regnum incidat in potestatem extraneorum. Nam cū, vt dixi, in Portugallia nullus tum Regij sanguinis Princeps ex linea masculina directā legitimè descendens superesset. Populus (exclusa Beatrice filia vnica defuncti Regis Portug. legitima, quæ nupserat Ioanni I. Regi Castellæ, qui vxoris causa Regnum Portugalliæ sibi vindicabat vt supra diximus fecisse Eduardum Regem Angliæ in Regno Franciæ) populus inquam Portugallensis.

Ioannem eius nominis primum, cognomento de bona memoria, filium illegitimum Regis Petri, magistrum militū ordinis Cicaltriensis de Auijs & habitis Comitij in Conuentu Franciscanorum Coimbricēsi, communibus suffragijs vnanimiq. omnino Regni ordinum consensu summoque applausu (suffragante Pont. Urbano V I. qui voto monastico eū exoluit) in Regem Portugall. elegerunt & coronarunt, an. Chr. 1383.

Ioannes I.
Electus.

*Ius Portugal-
lensium in eli-
gendo Rege.*

*Lex Regni
Portugallia
non admittit
fœminas ad
Regiam suc-
cessionem.*

Quo exemplo populus Portugallensis non modo ius suum in eligendo Rege quo ab initio Regni Portugalliaë vsus est, probavit, & confirmavit, sed Regis sui filium illegitimum, simul & Monachum, præferendum, in Regia successione, unica & legitimæ filiaë Regis Portugalliaë ex lege seu consuetudine Regni, ostendit: quæ nullas admittit fœminas ad successionem Regiam, ne ius Regiaë familiaë tributum (vt supra notauimus cum ageremus de consuetudine Lacedæmoniorum) euanesceret, quia regnum per illas defultoriè ab vna familia in alteram transfertur.

Cùm vero interea Castellæ Rex Ioannes i. ius vxoris suæ, filiaë vnicaë defuncti Regis Portugalliaë Ferdinandi pertinaciter persequeretur, legi Regni fraudem facere studens, adeoque iam ductis in Portugalliam copijs, Vlijsiponã integrum annum obsidione pressisset, non propterea Portugallensium pro lege, Rege, & patria libertate pugnatum, fracti sunt animi. Verum Ioannes Rex Portugalliaë occasione arrepta, anno Chr. 1385. die 14. Augusti, cum exercitu suorum qui 8000 non implebat ad pagum Alijbarotta Castellanis (qui 33. millia armatorum militum & amplius conficiebant) obuiam profectus, eos cum

Re-

*Nobilis victo-
ria Ioannis
Reg Portug.
contra Castellanos ad Alij-
barotta.*

Rege suo Ioanne 1. fudit ac profligauit
cæsis 10000. præter captiuos.

Qua memorabili victoria, prærogati-
uam antiquæ legis Regni Portugalliæ ob-
tinuit, & successionem Regiam ex dictæ
legis præscripto ad se delatam confirma-
uit, & tam sibi quam suis posteris, in Re-
gno Portugalliæ successoribus ratam fe-
cit.

Ioanni primo successit filius eius Edu-
ardus, cui iterum filius Alsonsus eius no-
minis quintus; Illi filius Ioannes secun-
dus. Quo mortuo sine legitimis filijs: Po-
pulus Regem elegit *EMANVELEM*,
fratrem patrualem Regis postremo de-
functi. Illi successit filius primogenitus
Ioannes tertius, patruus Regis *ANTO-
NII*. Isti Sebastianus nepos Ioannis 3. *Sebastianus 2.*
ex filio Ioanne ante patrem mortuo. Se-
bastiano in Africa an. Christ. 1578. die 5.
Augusti, pugna contra Maroccorum Im-
peratorem, vbi & Antonius fuit captus,
cæso, nullis relictis liberis.

Portugalenses rursus (nulla habita-
ratione filiorum natorum ex duabus fi-
liabus Regis Emanuelis, quæ reliquos
fratres suos post Ioannem 3. primogeni-
tum natos, aetate præcedebant: Tum su-
spicantes quod vna cum Rege Sebastiano
cæsus quoque esset Princeps *ANTONIUS*,

Pent. Heuter.
in vita Phil.
Audacis dicit
23000. Ca-
stellanorum
cæsa.

Eduardus 1.

Alsonsus 5.
Ioannes 2.

Emanuel. 1.
Electus.

Ioannes 3.

Sebastianus 2.

24 DE IVRE SVCCSSIONIS
ad quem, quod filius esset Infantis Ludouici secundo geniti Regis Emaue lis, jure optimo corona pertinebat, præsuppositis natalibus eius legitimis) vnicum, qui tum restabat, ex filijs Regis Emanuelis, Henricum, licet Ecclesiasticum (vt suprâ dixi de Ioanne 1.) & Cardinalem consecratum Regem Porugall. eligunt & renunciant.

Henricus.
Electus.

Quo regnante, cùm singulari diuini numinis beneficio, è carcere Africano ad suos euasisset *Antonius*, & reipub. multum interesset legitimos eius natales sciri: licet seuerè de illis inquiri vetasset prohibuissetque dictus Rex Henricus eius patruus, & frater minor natu Infantis Ludouici patris Antonij (quia sciebat se solium Principi Antonio debitum occupare) tamen à præstantissimis, fideq. dignissimis viris, ad eam rem publica auctoritate delegatis pluribus instrumentis & argumentis probatum fuit, & sufficientibus idoneisq. testibus confirmatum, Principem Antoniũ, legitimo thoro esse natum, clandestinumq. matrimonium inter patrem eius Infantem Ludouicũ, matremq. eius Iolentam contractum legitimè fuisse, ex quo natus est Antonius.

Quod hætenus paucis admodum fuerat notum, qui id ad hoc vsque tempus,
ob

ob has causas non publicarant.

Primùm quod Infans Ludouicus, dum viueret hoc palàm esse noluiſſet, ne ipſi, qui primus erat inter fratres Regis Ioannis. 3. quicquam de ſua auctoritate, & ſumma, qua apud omnes domi foriſquè pollebat exiſtimatione eo nomine diſcederet, quod inequalem nimis & imparem ſibi vxorem ſumpſiſſet.

Dein quod illo tempore Rex Ioannes 3. frater eius natu maximus, plurimos haberet filios, qui omnes in ſucceſſione Regia Principem Antonium, dicti Infantis Ludouici filium præcedere debebant.

Adeò vt vix credibile eſſet, poſteritatem dicti Ioannis tertij, quæ numeroſa erat, tam breui tempore poſſe extingui, atque ita ius ſucceſſionis Regiæ perueniret ad principem Antonium, paucis enim annis mortui ſunt omnes Ioannis. 3. filij ante patrem, nec quiſquam ex illis ad ætatem qua procreare liberes poſſet, peruenit, præter Ioannem, qui iuuenis etiam moriens an. Chr. 1554. vnicum tantum ex vxore Ioanna Caroli V. Imp. filia, reliquit filium poſthumum Sebastianum, qui poſteà anno ætatis tertio, Chriſti 1557. Ioanni 3. auo paterno in Regno Portugalliæ ſucceſſit. Hic Sebastianus cum in adoleſcentia ſua valetudine ſemper vteretur

*Cauſa cur nati-
tales legitimi
Antonij non
fuerunt publi-
cè diuulgati,
ante mortem
Regis Seba-
ſtiani.*

firma, & corpore adeo esset robusto, & iuuenili, vt diutius existimaretur posse viuere, quam omnes qui post mortem eius, ad Regnum capeffendum ius sibi esse contenderunt (occubuit enim anno ætatis tantum 24.) nulli vnquam curæ fuit, de proximo Regni hærede quærere, tam quod Regem Sebastianum secundum naturalem humanæ vitæ cursum, hæredibus procreandis idoneum satis habilemque cernerent, (de quo vel minimum dubium moueri Principi florente ætate audire ingratum, infausti que omnis visum fuisset) quàm quod verifimilius omnibus videretur, Regem ita iuuenem, suorum agnatorum cognatorumque. (qui omnes ætate longè maiores illo erant) hæreditatem aditurum, quàm eos ipsius. Atque hæ veræ causæ sunt cur legitimi natales Principis Antonij, etsi à quibusdã proceribus clarisque viris noti essent, ante mortem tamen Regis Sebastiani, filij patruelis sui non fuerint publicati.

Henricus igitur hoc modo quo dixi Rex Portugall. creatus, annis grauis vix sesquiannum integrum Regnum possedit cum ex hac vita emigravit.

Post cuius obitum populus Portugallie (exclusis rursus lege Regni filijs ex filiabus Regis Emanuelis natis) communibus

nibus omnium ordinum suffragijs, & cō-
sensu, summo applausu & acclamatione,
Antonium Regem Portugalliæ eligunt
& salutant, vtpotè verum & legitimum
Regni successorem, tam iure hereditatis
& successionis Regiæ in Regno Portugal-
liæ semper obseruato, quam iure electio-
nis, quod Portugallenses integrum sem-
per ab ipsis Regni primordijs seruarunt,
oblatiq. occasionibus sæpe iam (vt osten-
dimus) sunt vsi.

*Antonius
Electus.*

Electus autem & inauguratus est An-
tonius Rex Portugaliæ, à tribus Regni or-
dinibus: primum in ciuitate Santarenēsi,
die 19. Iunij anno Chr. 1580. Vbi omnes
iureiurando se ipsi obstrinxerūt. Dein ter-
tio pōst die confirmatus in ciuitate Vlyf-
siponensi Portullia metropoli, ab omnib.
ibidē ordinib. maximā populi frequentia
receptus, adhibitis ab vniuerso clero om-
nibus solemnib. ad eam rem requisitis de
more populi ceremonijs, omnesque Cleri
ordines Regem præibant cantātes *Te Deū
laudamus*. Acclamantib. & ouantibus om-
nibus ciuibus, tanto applausu & gaudio,
vt antea nunquam in recipiendis vel eli-
gendis Regibus, in eo Regno simile fuerit
visum vel auditum, iusiurandumq. fide-
litis & obedientiæ, eodē in loco, ab om-
nibus ordinibus ipsius Ma. est præstitum.

*Inauguratio
Regis Antonij.*

Paulo

Paulo post etiam in oppido Setubal ab omnibus singularum ciuitatum Syndicis, summo Regni Cancellario, ac præcipuis Regni consiliarijs, qui cum magna nobilitatis parte ibi erant cōgregati, receptus quoque, inauguratus, & Rex Portugalliæ est salutatus. Quibus omnibus in locis, de his quæ facta erant, acta publica confecta sunt, quæ præcipui trium ordinum viri signarunt.

Post illa missis ad oppida & arces continentis Africæ, & insularum quæ Regno Lusitaniæ sunt subiecta, qui nunciarent Antonium à Portugallensibus Regem esse creatum, & postularent ab ijs, vt eum dehinc Regem agnoscerent, statim accepto nuncio, vbique Antonius Rex summo omnium applausu & acclamatione pronūciatur.

In tota ista serie Regum Portugall. ducta à primo, vsque ad præsentem Regem, videmus consuetudinem seu ius Regni, videlicet, vt populus ius habeat eligendi Regem, statu regni ita postulante, & vt ad successionem Regiam nulli admittatur, quam heredes masculi, & illi per masculinam lineam descēdentes, per istos quingentos annos continuo & inconcussè fuisse obseruatum.

Constat autem ex legibus iuris ciuilibis,

lis, historiæque exemplis supra allegatis, tot sæculorum mores, tanto ac tam diuturno consensu atque usu probatos, scriptæ legis auctoritatem obtinere: præsertim vero contradicto iudicio (vt loquuntur Iurisc.) confirmatos. Vt in successione Regum Portugall. vsuuenisse ex præmissis clarissimè demonstrauius. Ex quibus etiam, diligentius rem consideranti apparebit, legem quam Franci vocant Salicam, nunquam accuratius, omnibusque suis numeris absolutius fuisse obseruatam in Francia, quàm fuit in Portugallia.

l. 33. eod. tit.

Lex quam Franci vocant Salicam semper accuratè in Portug. obseruata.

Nam vt Franci, mortuo Rege Ludouico Balbo, relicta vxore prægnante, eò quod nullus legitimus Regni heres præmanibus esset, Carolum seu Carolomanum & Ludouicum, præ mortui Ludouici ex pellice Anscarda filios spurios an. Chr. 881. Reges Franciæ crearunt, potius quam ad filios, ex filiabus Regum natos, recurrerent: ita & in Portugallia defuncto, sine prole mascula, Rege Ferdinando, relicta vna tantum filia legitimâ Beatrice, Ioanni 1. Regi Castellæ nupta: Populus illâ quamuis legitimâ exclusâ, Regem elegit Ioannem 1. dicti Ferdinandi fratrem spurium, filiumque illegitimum Regis Petri. Illum quamuis non legitimè
 natum.

Chron. Regum Franc.

30 DE IVRE SVCCSSIONIS
natum, & (quod amplius est) mona-
chum, filia legitimæ Regis Ferdinandi,
in Regia successione, ex vi legis seu con-
suetudinis Regni, semper ibi accuratissi-
mè obseruatæ, præferens. Nec modo filia-
bus Regis legitimis tantum, sed & omni-
bus alijs viris principibus, (cuiuscunque
tandem gradus essent aut ordinis.) Re-
gum suorum filios illegitimos, Portu-
gallenses præposuere: tam vt optimam,
laudatissimam, inueteratamque Regni
consuetudinem seruantes, beneficium
legis Salicæ consequerentur, hoc est, ne
Regnum incideret in extraneos, quàm
vt eo testarentur reuerentiam, obseruan-
tiamq., quâ memoriam suorum Regum
colebant.

Atque vt in Francia, à tempore Hugo-
nis Capeti, stirpis præsentium Franciæ
Regum cõditoris, nullam istiusmodi ele-
ctionem fieri vidimus, quia in familijs Va-
lesia & Borbonica (quæ rectâ lineâ ma-
sculinâ ab Hugone Capeto gentis autore
descendant) semper Principes Regij fan-
guinis, heredesque Regni, lineâ masculi-
nâ descendentes fuerunt, quales & hodie
adhuc aliquot supersunt: Ita & in Portu-
gallia, à tempore Ioannis I. Regis Portu-
galliæ, similis electio facta non est, quia to-

to isto tempore extiterunt filij, agnatiq̄ue Regum per rectam lineam masculinam descendentes: quorum linea masculina adhuc viget in vnico Rege Antonio, eiusq̄ filijs, quem Deus magno alicui Christianæ reipub. bono reseruasse hæctenus videtur, cùm in se habeat virtutes omnes maximo Principe dignissimas, vt vel hostes eius fateri coguntur: nec frustra sit (vt planissimè certissimeq̄ue mihi persuadeo) quod Deus, qui singularem Principum omnium curam habet (quosq̄ue scriptura Christos Domini, vnctos Iehouæ, Messias Iehouæ, imo Deos & filios excelsi appellat) tã miraculosè eius Ma. ab euidentissimis periculis & quasi certissimã morte liberauerit in bello Africano, & postea in suo proprio Regno, dum Hispanus, sanguinem eius sitiens, terrã mariq̄. eum fuit persequutus: non aliter, quàm impius Saul quærebat ad necem Dauid vnctum Domini, quem vt dicit scriptura Deus non tradidit in manus Saul quia anima eius custodita fuit, quasi in fasciculo viuientium apud Iehouam Deum suum. Qui animam inimicorum eius eiaculauit, quasi è medio cauo fundæ. Et postea ad Regnum cui eum destinarat & ad quod eum elegerat, euegit qualem rerum euentum Regi Antonio Dei vncto

I. Reg. 24. 7.

E. 26. v. 9.

II.

Esai. cap. 45.

Psal. 82. 6.

Ioan. 10. 34

I. Reg. 23.

v. 14. 15.

I. Reg. 25. 29.

”

”

”

”

32 DE IVRE SVCCSSIONIS
vincto in causa non abſimili certò expe-
ctare debemus.

Verum vt ſermonem de lege Salica
tam accuratè, in Portugallia quam in ipſa
Francià obſeruata, incèptum perficia-
mus, pauca quædam adiungemus.

Si ergo accideret in Francia (quod
Deus prohibeat) vt Principes Regij ſan-
guinis deficerent, & extincti omnes eſſent
Regis agnati, an putabimus eos confugi-
turos ad descendentes è linea fœminina?
Certum eſt nunquam facturos. Nam ſi
ſemel iſtiusmodi ſucceſſor admitteretur:
quidquid omnino boni vnquam ex lege
Salica ceperunt, eodem momento ipſis
periret. Cum enim lex Salica eos hæc-
tenus ſeruarit, quo minus in poteſtatem ex-
traneorum inciderent, tum neceſſariò in-
commodum hoc pati deberent, quia per
filias, quæ ſæpe extraneis nubunt, in aliam
gentem & familiam peregrinam tranſ-
ferrentur.

Propterea veriſimile eſt (vt ex præiudi-
cio iam allegato probari poteſt) Francos
tali caſu, & rerum ſtatu, admiſſuros potius
ad Regiam ſucceſſionem aliquem, qui il-
legitimè à Rege ſuo demortuo linea ma-
ſculina deſcendiſſet, vt fecerunt olim poſt
obitum Ludouici Balbi Reg. Franc. Et in
ſimili caſu fecerūt etiam Portugallenſes,
poſt

*Illegitimus Re-
gis filius præ-
ferendus in
ſucceſſione Re-
gia, filie ſeu
nato ex filia
Regis Francie
ſeu Portuga-
lie.*

post obitum Ferdinandi Regis sui vt supra commemorauimus.

Ex quibus iam manifestum est, legem quam Franci vocant Salicam in Portugallia æquè atque in Francia, inueteratâ consuetudine inductam, & contradicção iudicio firmatam, omnium Iurifconsultorum & Historicorum suffragio, legis scriptæ vim obtinere.

Ad quæ omnia, in Portugallia, accessit insuper noua lex & constitutio Regis Portugalliaë Ioannis I. qua lata consuetudinem illam laudatissimam, vsque ad sua tempora studiosè seruatam, prædictus Rex confirmauit. Legem autem eam vocauit *Mentalem* quâ statuit *Ne quæ fœmina, aut ex ea natus, quicquam eorum quæ ad Coronam pertinent, hereditatis iure consequatur.* Quæ lex fœminas, non modo à Regia successione, sed ab omnibus feudis quæ à Corona dependent, excludit, adeo vt hac ratione omnia feuda in Portugallia, quæ à Rege tenentur sint masculina, quemadmodum legimus fuisse feuda Imperij. Ac secundam hanc legem rursus omnes qui hodie ius prætendunt ad successionem Regni Portugalliaë, excepto vno Rege Antonio ab ea excluduntur.

Solus enim ille inter eos qui vivunt, à Rege Portugalliaë recta & legitima linea

Lex Mentalis.

In Portugallia feuda quam inuestituram dat Rex, quando in fœminâ incidunt, redeunt ad Coronam. non enim capaces sunt fœminæ successionis eorum ex lege Mentali.

34 DE IVRE SVCCESIONIS
masculina descendit, cùm alij omnes per
fœminas ius quod prætendunt sint conse-
quuti.

*Cui lex ista
dicta Mentalis.*

Appellata est autem lex ista Mentalis à
dicto Rege Ioanne I. quia, cùm hæctenus
successio Regia in regno Portugalliæ, in ijs
solum fuisset continuata, & quasi per ma-
nus tradita, qui descendebant per lineam
masculinam: Iam omnium mentibus &
memoriæ pro re certissima, legeque rece-
pta infixum, impressumque erat, quod per
solam successionem masculam liceret
succedere in Regno, & bonis pertinentib.
ad coronam Portugall.

*Nota ad
rem*

Cùm ergo Philippus Castellæ Rex fili-
us sit filiæ Regis Emanuelis, tam ratione
huius legis Mentalis, quàm inveteratæ cõ-
suetudinis regni, incõcussæ semper ibi ob-
servatæ, ac proinde vim scriptæ legis ob-
tinentis, planè excluditur ab omni iure
quod posset aut vellet prætendere in suc-
cessionem regni Portugalliæ. Vnde necessa-
rio sequitur, possessionem quam in frau-
dem legis Regni, hodie ibi vsurpat, iniu-
stam esse, & tyrannicam, vt in simili causa
loquens Claudius Seyfellus, Regis quon-
dam Ludovici XII. consiliarius, & Tauri-
nensis Archiepiscopus, libro quem de mo-
narchia Franciæ inscripsit prudentissimè,
verissimeque notavit his verbis.

*Claudius
Seyfellus.*

Ter-

Tertium frenum, quo Reges Franciæ coercentur, est politia: hoc est mores & instituta Regni, multas per ætates comprobata, & longinqua consuetudine retenta atque vsurpata: quorum abrogationem tentare Reges non audent: etsi forte audent, frustra id facerent: quoniam eorum imperio non pareretur. Item alio loco: Iterum dico: Regem nõ posse gratius obsequium Deo præstare, aut suorum ciuiũ utilitate, aut suæ dignitati & existimationi melius consulere, quam illas Regni leges obseruando. Tum enim boni & christianissimi Regis & Patris Patriæ cognomentum acquirit, cæteraque omnia nomina, quæ sibi magnus aliquis & gloriosus Princeps potest acquirere. Ex contrario vero, simulatque limites & fines illos sibi præscriptos egreditur, & sua voluntate pro ratione vti instituit, habetur ac numeratur Improbus, Tyrannus, Crudelis, & intolerandus: Quibus de causis in Dei & Populorum suorum odium incurrit. Hæc ille de Regib. Franciæ, quæ non malè ad omnes alios Principes extendi & accommodari posse, quivis fatebitur. Verum, quid immoror diutius in re planissima, & ea causa in qua ipsum habeo consententem Reum, & testantem contra semet ipsum aduersariũ? Ipsum videlicet Castellæ Regem

36 DE IVRE SVCCESIONIS
gem Philip. & patrem eius Imp. Caro. V.
Nam cum ageretur de cōtrahendo matrimo-
nio inter dictū Philip. & Mariā filiam
Regis Ioannis 3. Philippus sponfus cum
patre suo Imperatore Carolo omnē mo-
mouerūt lapidem quo miris artibus, fini-
strisq̄ue rationibus à Rege Ioanne 3. im-
petrarent, vt, si moreretur sine hærede
masculo, hæredem Regni Portugalliæ
declararet dictam filiam suam Mariam
Regis Philippi vxorem, cum suis hæredi-
bus & successoribus, in præiudicium fra-
trum dicti Regis Ioannis (inter quos ma-
ximus natu erat Infans Portugalliæ Lu-
douicus, pater præsentis Regis Antonij)
qui ea ratione à successione Regiæ exclusi
fuissent, quos cupiebant iuri suo renun-
ciare. Quo manifestè indicabant se non
ignorare, ratione legum Regni accuratiffi-
mè semper ibi obseruatarum, ius succes-
sionis Regiæ in Regno Portugalliæ
pertinuisse ad dictos fratres Regis Ioan-
nis, eorumq̄ue heredes masculos, si fortè
siue prolè mascula decessisset idem Rex
Ioannes. Quod non obscure innuebant
dum peterent à dictis Regis fratribus, Re-
gni hæredibus prætendentibus, vt legibus
Regni, suoq̄ue iuri in successione Regiæ
renunciarent, vt ita cum bona eorum ve-
nia, fraudatis Regni legibus, fœmina ad
Re-

Regnum admitteretur. Quæ si iure succedere in Regno potuisset, non opus fuisset id extraordinario modo à parte eius Ioanne petere, rursùmque ab eius patris Regis Ioannis fratribus contendere vt de suo iure ipsi cederent. Quod testimonium ab aduersariò ipso contra se datum (quo nihil potest esse efficacius) ad superiora, quæ abunde iustitiam bonitatemque causæ Regis Antonij probarant, conclusionis loco addere volui, vt eo magis appareat, quanta sit Tyrannis & iniuria Regis Philippi, qui non modo contra leges Regni, sed contra proprij etiam oris sui & conscientia testimonium Regnum Portugallia, vi doloque partum hodie detinet. Nisi enim suarum iniuriarum probe fuisset conscius, quid causæ fuit, cum nuncius de capta Portugallia, sed Rege Antonio è manibus Hispanorum elapso ipsi adferretur, vt responderet, altum ducens suspirium, nihil ergo esse effectum. Facile iudicans (vt est Princeps rerum humanarum peritissimus) tanti momenti sibi esse, in potestatem suam redigere personam Regis Antonij, quàm ipsam Portugalliam: tanta virtus est iustitiæ & æquitatis, vt ille Rex potentissimus sibi metuat à Rege profugo, Regno bonisque exuto, solum quia non ignorat ius ab eo stare. Nam

in hoc esset, quorsum spectarent magni-
 ficæ illæ præsentationes & oblationes mo-
 do Regni Neapolitani modo aliarum Pro-
 uinciarum cuius regno ferè, æquandarū
 Regi ANTONIO à Rege Philippo toties
 factæ? Quorsum etiam præmia ingentia
 pollicita sicarijs qui eū è medio tollerent,
 vt nuper ex quibusdam literis interceptis
 est compertum? Quorsum inquam ex do-
 mesticis Regis ANTONII & famulatio
 ad hoc detestandum facinus perpetrân-
 dum vnum aut alterum magno pretio in-
 ducere est tentatum? Horum omnium
 causa nulla alia est, quàm quod sciat Rege
 ANTONIO viuo, nunquam statum suum
 sine maximo fore periculo, ac minima
 oblata occasione in summū posse adduci
 discrimen. Quod si Principes Christiani,
 vel saltem paucissimi ex illis, ita bene in-
 telligerent, vt facit Hispanus ipsorum ho-
 stis iam dudum Europa grauiissimo Hi-
 spanorum iugo esset liberata, & optimus
 Princeps Rex ANTONIVS Regno auito
 esset restitutus.

SERMO

SERMO SECVNDVS.

QUOD Rex ANTONIVS sit verus
 successor & legitimus Rex Portugal.
 Hoc breuiter tribus rationibus siue argu-
 mentis probari potest, quorū singula suf-
 ficiunt ad efficiendum iustum, legitimūq.
 Regni successorem. Quæ si simul omnia
 Antonio conuenire, ei que inesse docueri-
 mus, tanto clarius, manifestiusque appa-
 rebit bonitas & iustitia causæ eius, in suc-
 cessione Regni Portugalliæ.

Prima ratio est, Quod quando Regiæ
 successionis consuetudo, in regno aliquo
 obtinuit, vt lex quæ de ea fieri, & deinceps
 ibi obseruari debet, longa praxi, multisq.
 exemplis inducatur: (vt in Francia factum
 est de lege Salica) ea postea consuetudo
 pro lege ibidem in successione Regia de-
 inceps semper est obseruanda.

Cum ergo iam monstrauerimus in suc-
 cessione Regni Portugalliæ, eos solos fu-
 ille admissos, qui descendebant per lineã
 masculinam, ex præscripto legis Regni:
 deficientibus vero heredibus masculis, le-
 gitimè natis, etiam illegitimos fuisse ad-
 missos & electos à populo, vt hac ra-
 tione retinerent beneficium Legis Sali-
 cæ (hoc est, præcauerent ne Corona in-
 cideret in extraneos) necessario sequetur,

prima et
 secunda
 ratio ar
 guta de
 regno antea.

quod, quoties in Portugallia deficiet successor masculus legitimè natus & extabat successor illegitimus seu spurius descendens linea masculina talem habere iustum titulum, actionemq. iure posse prætere ad successionem Regiam Portugal. modò constet eum esse filium eius, cuius gerit nomen, & pro tali passim agnoscat.

Quod cum sit verum, multo maiori ratione filius naturalis (hoc est natus patre & matre cœlibe nulloque matrimonio ligatis) prærogativa ista successionis gaudere debet: præsertim vero in eo Regno, vbi filij istiusmodi naturales, paulo minoris sunt quam legitimi. Nam primariæ etiam Regni Portugalliæ familiæ, à talibus originem sumserunt, vt familia Ducum Bargarantiæ d' Aveiro, Comitû de Vimioso, &c. Hac ratione etiamsi Rex Antonius legitimus non esset & quod vnicum est quod aduersarij eius ipsi obijciunt, licet sit falsissimum) nec à populo Rex Electus, vt est: solum quia semper pro filio Infantis Portugalliæ Ludouici certò est agnitus, quodque amplius est, testamento eiusdem filius, & hæres vnicus omnium bonorum est declaratus, iustus ei cõpetit titulus successoris & heredis in regno Portug. Quia lex seu ius successionis Regiæ ibi admittit etiam filios illegitimos & naturales, deficientibus

ribus hæredibus masculis legitimè natis, exclusis filiabus, earūque heredibus. Quo beneficium legis mentalis consequantur.

Secunda ratio est. Quod populus Portugalliæ ius auctoritatemque habeat eligendi Regem deficiente herede è sanguine Regio. Cuius rei, exempla nobis suppeditant Electiones Regum Alfonsi 1. Alfonsi 3. Ioannis 1. Item Emanuelis & Henrici: quos cæperunt è sanguine Regio legitimos & illegitimos, vt haberent Regem natione Portugallensem, & euitarent dominationem extraneorum.

Cùm Rex Antonius ex præscripto antiquarum legum Regni, ab ordinibus populoque Portugallensi electus & inauguratus Rex sit in Ciuitatibus Santirena, Vlijsipona & Setubal, proque Rege ab omnibus agnitus, & salutatus, etiamsi nõ esset legitimus, ista tamen Electio eius, ac proinde etiam successio bona esset & legitima, ac secundum leges & iura Regni. Quod ita verum est, vt etiamsi non esset è sanguine Regio, electio tamen locum haberet, modo nullus Princeps sanguinis Regij descendens per lineam masculinam, in Portugallia superesset.

Tertia ratio est. Quod Rex Antonius est filius legitimus Infantis Portugal. Ludouici, ob quam causam solam, etsi duas

præcedentes in se non haberet, non modo omnib. qui prætendunt & vendicant sibi ius ad successionem regni Portugalliæ est præferendus, sed ipsimet patruo suo Henrico Cardinali, qui ipsum in Regno præcessit, vt ante diximus. Nam cum pater Regis Antonij esset maior natu Henrico, prærogatiua successionis competeat dicto Antonio eodem planè iure quo antè Regi Sebastiano, qui ea erat vsus, quod ex primogenito Regis esset procreatus. Eandem igitur ob causam Rex Antonius præcedere debebat patruum suum Henricū, quia filius erat Infantis Ludouici, qui frater erat maior natu Henrici: eodem in re quo nuper Rex Franciæ Henricus eius nominis IV. nunc regnans prælatus fuit in successione regni Franciæ patruo suo Carolo Cardin. Borbonio, quamvis ille ætate maior, frater esset natu minor patris sui.

Sed quia Antonius tum captiuus detinebatur in Africa, & fama esset, eum iam esse cæsum, eodem prælio quo occubuit Rex Sebastianus, Henricus Cardinalis patruus eius, vt supra etiã cōmemorauimus, Rex Portug. est electus, eoque magis, quia nõdum omnibus innotuerat Principem Antonium legitimo toro esse natū, tam quia Infans Portu. Ludouic. pater eius clandestinas nuptias cum matre eius cōtraxerat, quam

quam quod vsque ad hoc tempus occasio data non fuisset ijs qui id norant, rem publicandi, præsertim vbi considerarunt Regem Sebastian. iuvenem adhuc esse, firma valetudine, & ætate adeo florente, vt secundum naturalem humanæ vitæ cursum, multo diutius vivere posse existimaretur, quam omnes illi qui postea hæredes eius esse prætenderunt. Quinetiam electio Regis Henrici habita est non additis solemnibus quæ de more eius populi eligendis Regibus adhiberi solent.

Verum postquam ANTONIVS singulari Diuini numinis fauore, è carcere Africano elapsus ad suos esset reuersus, & Henricus, qui tum regnabat, intellexisset Infantem Portugal. Ludonicum fratrem suum maiorem natu iustas nuptias contraxisse, ex quibus Antonius legitimè erat prognatus, omnem dedit operā, quo eum è medio tolleret, nec vnquam permittere voluit, vt legitimi natales Antonij fierent palam: sciebat enim se, statim atque hoc esset manifestum & publicè notum, regnum bono iure retinere non posse, ideoq; mortali odio Antonium prosequabatur, proscribensque eum Regno Portugalliæ interdixit, vt ea ratione omnino eum impediret, mediaque ei præriperet, quibus ius suum in successione in Regni pro-

ba-

bare posset interea cum manus in eum
 conijcere non audiret in Portugallia, vbi
 ab omni populo filiali affectu & reue-
 rentia colebatur: Secreto egit cum Rege
 Philippo, vt statim atque in Castellam ve-
 nisset, ipsum ibi detineret. Qua de re cer-
 tior factus Antonius reuersus est in Por-
 tugalliam vbi se clam continuit vsque ad
 mortem Regis Henrici, qui in conuentu
 quorundam suorum consiliariorum, Hi-
 spanicarum partium studiosorum, qui-
 busque multum fidei habebat, publicum
 fecit instrumentum, in gratiam & fauo-
 rem dicti Regis Philippi, quo ipsi resigna-
 bat & in eum transferebat ius successio-
 nis in Regno Portugalliae post suam mor-
 tem, ad quod Rex Philippus longo iam
 tempore aspirarat. Sed cum iam dictus
 Rex Henricus manum calamo admouif-
 set, vt dictum instrumentum signaret,
 rem paulum secum prius reputans. Diffe-
 ramus haec inquit modò, Crastino die haec
 signabo. Arque eadem illa nocte è vita de-
 cessit iustissimo ac manifestissimo in hac
 re Dei iudicio & consilio, neque obiit sine
 magno scrupulo conscientiae. Quod inde
 vidcre est, quod testamento vetabat quic-
 quam de successione Regia statui, donec
 Infans Portugalliae Antonius natales su-
 os legitimus probasset.

Quod

Quod iam ante factum erat, licet id omni studio & cura sua impedijisset dictus Rex Henricus eius patruus, idque coram iudice competente Antonij, Episcopo videlicet Angriensi Emanuele d'Almada. Testantibus id tribus viris fidedignissimis, auctoritatisque & æstimationis inter Portugallenses haud mediocris.

Idem probatum etiam confirmatum fuit testamento Ruy Celema, viri honoratissimi, vitæq. integerrimæ, qui vt conscientiam suam exoneraret moriens, testamento suo declarauit Principem Antonium legitimè esse natum, quod ideo se dicebat manifestasse, vt si fortè postea opus esset hoc sciri ad Reipub. bonum veritas nosceretur.

Multi alij testes eodem tempore producti, & probationes ibi allegatæ coram tribunali dicti iudicis fuerunt, & inter alia Testamentum Infantis Ludouici patris Antonij quo Antonium hæredem suum exasse instituit. Nec aliter in dicto testamento eum appellat quam filium suum, non addito verbo (naturalem) nam spurius esse non poterat quoniam pater cum nulla alia nuptias vnquam contraxerat, nec mater alium maritum habuerat, vbi notandum obiter est, secundum leges Por-

*Testamentum
Ruy Celema
viri integerrimi & nobilissimi.*

*Testamentum
Infantis Ludouici.*

46 DE IVRE SVCCESIONIS
Portugalliæ patres teneri in testamento
suo exprimere si filij sui legitimi sint, an
naturales seu illegitimi si enim ita in te-
stamento posuerunt Titium filium meum
heredé instituo pro legitimo habebitur,
illudq; patris moriétis testimonium suffi-
ciens ad hoc estimatur, sin auté naturalis
filius eius fuerit, addet de more Titium fi-
lium meum naturalem heredem instituo,
præsumitur enim quisq. verum dicere in
testamento suo.

*In Testamento
exprimendum
si filij sint nati
legitime seu
illegitime in
Portug.*

*Testimonium
Regis Ioãni 3.*

Videtur etiam hoc maxima considera-
tione dignum, & principale argumentum
ac testimoniũ legitimatatis Infantis A N-
T O N I I quod Rex Ioannes 3. eius patruus
statim à morte Infantis Ludouici patris
A N T O N I I iusserit, vt A N T O N I V S plenis
Regionum armorũ Portugalliæ vteretur
insignibus sine vlla distinctione, omnino
vt fecerat pater eius Ludouicus dũ viueret
qui honos nõ tribuitur alijs quã proximo
Regis heredi seu agnato legitimo, nec ve-
rissimile est Regem Ioannem Principalem
hunc honorem detulisse, priusquam esset
certus de legitimis eius natalibus.

Sunt præterea multi Ecclesiastici in
Portugallia qui norunt & affirmare pos-
sunt Regem A N T O N I V M filium patris
sui esse legitimum quorum alij patris eius
fuerunt confessores alij alijs rationibus &

vijs idē intellexerūt. Ex quibus inter alios fuit frater Emanuel Telles, homo vitæ sanctissimæ, ordinis eorū quos Capuchinos hodie appellāt, maximæ apud Portugallēses auctoritatis & fidei. Hūc quia cōfessor fuerat Infantis Ludouici, & proinde testimoniū certissimū ea de re dare poterat, re legauit Rex Henricus, Principis Antonij patruus, metuens ne pondus testimonij quod à tanto viro & tā probatæ fidei proferretur, rem manifestam omnibus faceret, quam ille imprimis celatam volebat.

Præterea notissimum est, dictū Infantem Portugal. Ludouicū, Regis Antonij patrē, cū aliquādo cum eo ageretur de nuptijs cū Maria Angliæ Regina contrahēdis, respōdissē amicis astantibus, cur mihi verba facitis de nuptijs, cū probè sciatis me vxorē ducere non posse? Quod nō dicebat quia receptus erat in ordinem S. Ioannis, nō enim fuerat professus (vt vulgo vocāt) adeò vt liberū ipsi esset vxorē ducere, modo iam nō duxisset, vti fecerat. quæ reuera caussa fuit, cur vxorē ducere nō posset, nō alia. Quod eo fit verisimilius quia oēs de eo testatur Principē fuisse, non modo prudentē, sed religiosum valde, vitæq; ac consciētiae integerrimæ, cuius reliquis morib. agendique rationib. cōueniēs non erat, vt domi concubinā toto illo tēpore aleret.

Responsum Infantis Ludouici ad sermonem de nuptijs cum Regina Angl.

Interea

Interea tamen clàm illam vxorem habuit nec matrimonium suum publicari voluit, ne eo nomine quicquam dignitati, & apud omnes aestimationi discederet, vbi videlicet vulgus intellexisset ipsum, qui maximus erat natu inter fratres Regis Ioannis, Princepsque Portugalliae primus, tam imparem sibi coniugem sumpsisse eoque magis, quia non iudicauit necesse id sciri, propter successionem Regiam, videns Regē fratres suum satis numerosam habere prolem. Sunt & alia quamplurima argumenta quibus certissimo demonstratum & probatum fuit, Principem ANTONIVM filium esse legitimum Infantis Portug. Ludouici, ac consequenter bene & legitime Regem electum, cum sit verus & vnicus hodie heres & successor qui secundum leges Regni & Mentalem in Regno Portugall. potest succedere.

Antonius verus & vnicus hodie heres Portugal.

Probata igitur iam tertia ratione, videlicet quod Rex Antonius sit legitimus, concurrenteque hac vltima cum duabus praemissis videlicet quod sit electus à populo, & quod lex admittat etiam filios naturales & illegitimos deficientibus legitimis per lineam masculinam descendantibus: Sequitur necessario manifesteque apparet, successionem dicti Regis ANTONII omnibus modis esse iustam, veram

ram, & legitimam, illam Regis Philippi in fraudem legum Regni vsurpatam, meram esse tyrannidem.

Restat vt respondeamus ad ea, quæ Hispani quidam aut Hispanizati (aureis aliquot pistoletis transfixi, seu mercede cōducti corruptique vt Regis Philippi causam bonam facerent) scripserunt in libro cui titulum imposuerunt, De iniusta occupatione Regni Portugalliæ, quod Regnum Hispani ad se aiunt pertinere, eiusque dominium & ius semper apud se mansisse.

Hi cū viderent se negare non posse ius & auctoritatem populi, illasam hactenus seruata, eligendi Regem quoties hæres masculus directò per lineam masculinam descendens deficeret: aiunt, & publicè dicto suo libro prædicant, Regem Alfonso primū nunquam à Romano Pontifice fuisse confirmatum, vt nec Regem Alfonso III. Ergo non &c.

Quod ad Regem Alfonso primū attinet, ridiculum est, nimisq; puerile, nec vlli omnino rationi consentaneum, dicere Regem illum qui (vt supra commemorauimus) instructa acie paratus stabat ad pugnam cum Mauris iuratis Christiani nominis hostibus ineundam, expectare debuisse licentiam aut confirmationem Ro-

50 DE IVRE SVCCESIONIS.
mani Pontificis cum in ipso campo Martio à suis Rex eligeretur. Illum inquam qui statim post acceptam Regiam dignitatem quinque Reges Mauros debellavit, ac penitus cum exercitibus deleuit. In cuius rei memoriam insignia sibi sumpsit quæ Reges Portugalliæ eius successores in hunc vsque diem retinuerunt, viz. Scutum argenteum continens in se quinque scutula coloris azurij, vt vocât Heraldj. Quæ prima sunt insignia Regum Portugalliæ. Septem nanque Castella postea adiecta sunt cum regno Algarbiorum.

Insignia Regum Portu.

Cæterum videamus (si libet) paulo accuratius actiones huius Regis Alfonsi, & quo pacto ipsi cum Pontifice Rom. & Legato quem ad eum miserat conuenerit, inuenimusque hominem fuisse non vsque adeo addictum istis ceremonijs, nec quicquam curasse magis quam vt fortiter Mauris bellum inferret, de quibus etiam magnas & nobiles retulit victorias, multasque eorum civitates capitales sibi subiecit.

Chronica rerum gestar. Alfonsi I.

Chronica rerum ab eo gestarum, quæ in Turri Regia de Tombo vulgo dicta asseruantur, narrant eum, cum aliquando victoria potitus, matrè bello cepisset, quæ eum voluerat exheredare, adeoque cum secundo marito suo Comite Galiciæ bellum

lum ei indixerat: monitum sæpius fuisse à Papa, vt matrem liberam dimitteret. Sed cùm Alfonso præuideret maxima inde mala subsequutura (quia nouerat matrem, si semel fieret sui iuris, non quieturam, sed turbas & factiones per totum Regnum suum excitaturam, quod illo tempore ipsi erat periculosissimum, ob grauissima bella contra Mauros, quibus tam totus detinebatur) Pontifici hac in re non obtemperauit. Quamobrem excommunicatus à Pótifice fuit, sacrisque interdictus cum omni Regno, præsertim verò ciuitate Coimbricensi, quæ tum antequàm Vlissiponam Mauris eripuisset, Regni erat Metropolis. Rex hoc modo excommunicatus (vt eadem narrat historia) quodam die solus deambulabat meditabūsus, cùm forte ei occurrat Niger quidam de Guinea professione Sacerdos. Hunc Rex statim rogat nomen & num esset sacrificus. Respondit Niger se sacrificum & nomen habere Celema. Tum Rex, Constituo (inquit) te Episcopum Coimbricensem, abi indue vestem Episcopalem, & quamprimum dicito mihi Missam. Quod alter fecit libens, mansitque Episcopus Coimbricensis dum vixit.

Papa hoc intellecto, iã planissimè sibi persuadebat, Regem reuera factū esse hæreti-

52 DE IVRE SVCCESIONIS
cum, misitque ei Legatum Cardina-
lem quendam de latere, vt vocant, vt
in fide eum instrueret. Quamprimum
Legatus iste appulit in Hispaniam, Rex
Portugalliae fit certior de eius aduentu, &
quo pacto iam Reges Arragoniae & Ca-
stellae ipsi iuissent obuiam, extra portas ci-
uitatis, ibique eum honorificentissime ex-
cepissent, atque adeo manus eius essent
osculati, quibus auditis, Rex subito in
hunc modum respondit, Si quis in meo
Regno coram me brachium extenderet
vt manum mihi porrigeret osculandam,
ego eam ipsi amputarem.

Tandem cum Legatus iste venisset
etiam in Portugalliam, Rex non processit
ei obuiam, nec hospitio excepit, nec visi-
tauit. Quo factum est vt in opinione,
quam de eo iam conceperat, confirmaretur,
videlicet quod Rex esset haereticus.
Quapropter ipsemet prior in Regiam
ipsum Regem adiit quem Rex in porta
expectans, introire non est passus, eumque
his verbis compellauit. Misitne te huc
Sanctus pater, quod existimaret me esse
haereticum, vtque institueret abs te in fide
Christiana? Audito igitur num fides
mea bona sit, & ex tempore ibi coram Le-
gato omnes articulos Christianae fidei ad
finem vsque recitauit, nihil omittens.

Tum

Tum eum interrogauit, si fides illa esset orthodoxa & proba, quod cum affirmaret Cardinalis. Nihil igitur est, inquit Rex quod aut tu hic agas, aut Papa sese immisceat administrationi mei Regni, Abito hinc & redi domum. Cardinalis inde ad hospitium suum reuersus, valde indignabundus, eadem nocte dictam ciuitatem Coimbricensem, totumque Regnum excommunicauit, ac rebus omnibus conuulsatis sub diluculum ante aurorū inde est profectus versus Castellā. Rex multo mane, de his quæ egerat Legatus nunciū accipiens, intelligensque de matutino eius discessu vociferans equum subito sibi adduci iussit, solusque citato equo Legatum est prosequutus. Ad quem, cum tribus ab vrbe miliaribus, in colle quodam peruenisset, propius accedens, nullo habito respectu aut Legati aut Comitum eius, læua manu barbam eius apprehendit, elatoque ense manu dextera caput eius discidisset, nisi Cardinalis veniam sibi dari orasset, Regisque misericordiam implorasset. Quam gratiam Rex hac lege ei concessit, vt excommunicationem quam contra ciuitatem Coimbricensem, totumque Regnum suum effulminarat, reuocaret ac recantaret. Postulabat præterea Rex vt Papa bullam ad se mitteret,

54 DE IVRE SVCCSSIONIS
qua sanctè polliceretur, iuraretq; Regnū
Portugal. nunquam deinceps posse excō-
municari. Quod Cardinalis libens se effe-
cturū promisit, eaq; ratione Regis manus
euasit. Verum cum Rex se ad Comitatum
eius & sarcinas quas cōuehebat Cardina-
lis conuertisset, Nimijs (inquit) tu cū col-
legis tuis abundatis Romæ diuitijs & plus
satis vobis est redituum & prouētuum vt
abundè de omnibus vobis prospiciatis cū
ego, cui quotidie cōtra Christiani nomi-
nis hostes pro sancta fide pugnandum est,
non habeā ynde militibus meis stipendia
soluā. Propterea cupio vt hæ sarcinæ om-
nisq; hic vestium apparatus aureaque &
argētea suppellex quam circūvehis, apud
me hic maneat, vt inter milites meos mer-
cedis loco illa distribuam. Hocque modo
cōmodius multo ibis, tātō leuatus onere.
Postremoq; adijciens ne obliuisceretur
mittere bullam illam quam promiserat
hominem ita dimisit. Ille vero ad ciuita-
tem Coimbricensem reuertens mulos
Cardinalis Clitellatos pretiosasq; pluri-
mas sarcinas portantes, secum adduxit.
Cū vero Romam reuersus Cardinalis
Papæ fortunas suas, euentus itineris ac Le-
gationis suæ narrasset, ac præsertim illud
de bulla, quam Regi erat pollicitus. Papa
istis offensus Cardinali grauissimè succē-
sist.

fuit. Cui Cardinalis si vidisset (inquit) sancte pater tam generosum & magnanimū equitē, qui vna manu barbam meā apprehēderat, & altera ensē supra caput leuaret vt mihi illud abscinderet, eiusq; equū qui percussa terra iā sepulchrū mihi præparabat, non modo bullā illā, sed & Papatū ipsum vltro ei concessisset vt euaderes.

Ex his iudica si Rex iste fuerit multum ceremonijs istiusmodi addictus an verisimile sit huic fuisse religionem, Regiam dignitatem assumere antequā bulla Pontificia esset confirmatus, præsertim eo tempore quo iam cum hoste erat cōgressurus.

Quod ad Regē Alfonsum III. attinet, is nihilo fuit supersticiosior altero. Nā cū duxisset vxorē Matildam Comitissam Bononiæ, liberosq; ex ea suscepisset, accersitus fuit in Portugalliam ad Regni gubernacula. Postea factus Rex, viua Matilda duxit in vxorē filiā Regis Castellæ, à quo dotis nomine accepit Regnum Algarbiorum. Matildis prior vxor harū rerū ignara assumptis secū liberis ex eo procreatis naue cōscensa, rectā in Portugalliam cōtēdit. Vbi vero appulit ad Cascais, Regē Alfonsum de aduentu suo certiore fieri curauit, sperans se cū liberis splēdide & honorificē ab eo iri exceptam. Quo intellecto, Rex remisit statim qui iuberet eā reuerti,

De Rege Alfonso III.

56 DE IVRE SVCCSSIONIS
quoniam iam sibi prospexerat de altera
vxore, seque si opus esset, ad amplifican-
dum regnum Portugalliae vno tantum pe-
de, ducturum etiam alias insuper quatuor
aciebat: cum hoc responso Matildem in
Galliam ad Comitatum suum Bononien-
sem remittens. Interea mirandum est Al-
fonsum XI. Regem Castellae ei voluisse
dare filiam suam in vxorem, & cum tali
dote. Nam ambitio plerunque ita obca-
care solet hominum animos, vt subinde
faciat perdere rectum vsum rationis. An
putabimus etiã hunc Principem tam fu-
isse superstitiosum, vt expectarit bullam
Pontificis quã confirmaretur, postquam à
populo in Regem legitimè esset electus.

Manifesta igitur est, ex his quæ hactenus
dicta sunt, iniustitia & tyrannis Regis
Castellae Philippi, in vsurpatione Regni
Portugalliae. Quo, contra leges regni Por-
tugalliae, vt Tyrannus, contra leges æqui-
tatis, & propriae cõscientiae testimonium,
vt iniustus & improbus, contraque leges
naturæ vt inhumanus, consobrinum su-
um Antonium Portugal. Regem & hære-
dem verum & legitimam vi doloque de-
turbauit.

Neque hoc quidem ipsi est satis, sed ad
summam iniustitiam, improbitatem, &
inhumanitatẽ aliam atque aliam insuper
ad-

*Claudius
Seyffellus*

*Lud. 12. Con-
siliar. & Ar-
chiep. Taurin.
lib. de Monar.
Franc.*

addere conatur Hispanica illa & insatiabili regnandi libidine adeo transuersum raptus, vt vix vnus ipsi suisque Hispanis hodie sufficiat orbis. Quod ex eo manifestè est animaduertere, quod nullam fere orbis partem intentatam reliquerint, quã non multis calamitatib. malisque adimplerunt, aut cui saltem se potentia sua non reddiderunt intolerabiles.

Huius rei testes locupletes & plusquam sufficientes nobis sunt cruenta & perniciosissima bella olim excitata ab illis in Germania, quorum multi etiamnum hodie non sine dolore possunt recordari. Vsurpatione seu invasione quarundam Provinciarum, & ciuitatum principalium in Belgio, ad Imperium pertinentium, contra omnes leges iura & consuetudines locorum istorum facta. Infinita sanguinis innocui apud Belgas effusi copia tam nobilium quam aliorum, horrendæ, lanienæ & sanguinolentæ mactationes multarum myriadum hominum innocuorum in India & Granata. Dominatio absoluta iniustis malisque artibus parta in regno Neapolitano, Ducatu Mediolanensi & plurimis alijs locis in Italia. Tyrannica detentio Regni Nauarreni, excluso inde vero & legitimo Rege & herede, præsentem Rege Franciæ. Execranda & detestanda

58 DE IVRE SVCCESIONIS
illa expeditio, qua vniuersam Angliam &
Hyberniam iam animo suo deuorant,
& inaudita crudelitate, nulla ætatis, sex-
us, aut ordinis habitâ ratione omnes affi-
cere constituerant. Ereptiones & deten-
tiones multarum ciuitatum in Germania
pertinentium ad S. Imperium. Periculo-
sissimæ toti Christianitati turbæ, non ita
nuper commotæ in Polonia. Secretæ ma-
chinationes, & stratagemata, toto hoc
tempore, fota & nutrita in Scotia. Intel-
ligentiæ & correspondentiæ suorum Pen-
sionariorum in omnibus omnium ferè
Christianorum Principum aulis, per quos
de omnibus consilijs quæ vbique agitan-
tur per Europam fiunt certiores. Postre-
mo, nimis aperta vis, quam nullo freti iu-
re, hodie inferunt, coram oculis totius
Christianitatis, Regi, Regnoque Franciæ,
adeo vt non amplius dissimulent se ad
vniuersam totius orbis Monarchiâ aspi-
rare, & hoc non modo palam dicunt,
quotidianisque sermonibus vsurpent, sed
re ipsa, vt iam ostendimus, & omniû con-
siliorum, actionum, rationum, rerumque
gestarum certissimis atque indubitatis
indicijs aperte confirmant. Nec ipsorum
refert quo iure, quæue iniuria instituti sui
finem consequantur clam, palam, vene-
no, gladio, sica, periurijs, prodicione, in-
cen-

cendijs, bello, pace, per laicos an per Monachos seu Clericos. Omnia ipsis inferuiunt, modo ad vniuersalem orbis Monarchiam quam iam diu animo conceperunt, & in perniciem omnium Christianorum Principum & rerumpubl. erigere decreuerunt dictis modis consequantur.

Ad cuius mali remedium vtinam Principes Christiani (quorum tātoperere interest) tandem aliquando expergiscerentur, & post tantas moras & patientiam, vires & consilia coniungerent, ad compescendam nimis effrenatam regnandi libidinem huius perturbatoris pacis publicæ, per totum orbem Christianum, reprimēdosque temerarios ausus, iniustosque conatus vsurpatoris omnium Regnorum & ditionum ad quos potest pertingere.

Quod facillimè, commodissimeq; fieri posset, si in proprio solo Hispanico bellū ei moueretur, Regione aperta, inermi, male habitata, sine milite & apparatu bellico, sine ciuitatibus munitis aut arcibus ad bellum instructis.

Facilitatem vero negotij huius per occasionē Regis Antonij (cuius iustæ causæ omnes Principes iustitiæ studiosi fauere debebāt) ex eo quiuis intelliget vbi considerauerit Partugallēses iuratos esse hostes

Castellanorum, cuius nationis naturaliter sibi exose intolerabile iugum cum iāferre cogantur inuiti, quid existimamus eos magis indies optare, quā ut Deus aliquando eorum misertus, aliqua ratione ab ista seruitute Hispanica eos liberet? Cuius iam certam experientiam vidimus cum Angli nuper expeditionem in Portugalliam susceperunt. Portugallenses enim nunquam pro Philippo arma contra eos sumserunt, sed contra, omnibus modis quibus potuerunt eos iuuerunt, commeatum aliaque necessaria abundē eis quā ibant suppeditantes.

Deus qui iustitia ipsa est, & corda Principum in manu sua habet ut de ijs disponat pro sua voluntate, qui que iniustitiam nunquam inultam reliquit, nec afflictos qui nomen eius inuocarunt deseruit. Pro ineffabili sua clementia animos Principum Christianorum, ab hoc Tyranno grauissime læsorum, excitare dignetur, ut vnanimes causam istam justissimam amplexantes Regi legitimo contra ius Diuinum & humanum, auito Regno suo turbato succurrere in animum inducant. Ea que ratione & Regem ANTONIUM & seipso (nam causa Principum omnium communis est) in libertatem vindicent. Quo & prudentiæ & iustitiæ summam

REGIÆ PORTVGALLIÆ. 67

nam commendationem ad posteritatem transmittent, quæ eos celebrabit quod suo tempore non permiserint vt Tyrannus aliquis potentia sua fretus omnium Europeorum Principum Regna & ditiones, quas jure naturali & gentium tenebant, impunè passim vsurparet.

F I N I S.

Tabula Genealogica præsentiscripto conueniens.

EMANUEL primus eius nominis Rex Lusitaniæ, qui Ioanni 2. patrueli suo in Regno successit, vel potius à populo electus est. Tres habuit Vxores

1
Isabellam, *Ferdinandi & Isabella Castella Regum filiam, ex qua unicum tantum habuit filium Michaelem, an. 1499. qui antequam ad secundum ætatis annum peruenisset, obiit anno Christi 1500.*

2
Mariam, prioris coniugis Sororem Germanam ex qua suscepit nomen liberos, quorum hæc sunt nomina.

3
Eleonoram *Caroli V. Imp. Sororem, ex qua procreatis filio Carolo, qui in infantia obiit, & filia Maria, qua in cœlebatu vitæ finijt, & vini excessit, superstite Eleonora, coniuge qua postea nupsit Francisco I. Franc. Regi, ex quo nullis relictis liberis obiit an. 1558. Feb.*

1.
Ioannes III. *Rex Portugallia post patrem, cuius Vxor Catharina filia Philippi I. Regis Castella & Archiducis Austria &c. soror Caroli V. Imp. sapius ei peperit, sed reliquis liberis in infantia mortuis superstites manserunt.*

2.
Isabella *Vxor Caroli V.*

3.
Beatrix, *qua nupsit Carolo Du-*

4.
Ludouicus *qui nuptias clandestinas cum Io-*

5.
Ferdinandus, *qui ex filia Comitissæ de Marialua duos filios viuis parentibus mortuos.*

6.
Alfonfus, *Cardinalis Portugalia.*

7.
Henricus *Cardinalis & Rex Portug. post Sebastianũ. 1578. Huic successit in Regno Antonius qui debuerat præfuisse eum iure primogenitura patris sui Ludouici.*

8.
Eduardus, *qui ex uxore Isabella filia Iacobi Ducis Bargantia procreauit.*

9.
Antonius *Infans obiit.*

Maria, *Vxor Philippi primi Principis hunc Regis Castella.*

Ioanna, *uxor Ioannis Portug. Princip.*

Philippus II. *Rex Castella.*

Maria, *Uxor Maximilianus 2. Imp.*

Emanuel, *Philibertus qui anno 1580. moriens reliquit ex magareta Henrici 2. Franc. Regis sorore.*

Antonius, *Rex Portugallia post Henricum à populo electus 19. Iunii 1580. in ciuitate Santarenensi. Dein confirmatus in ciuitate Vlyssiponensi Portug. metropoli. Postea in ciuitate Setubal. ab omnibus Regni ordinibus. Receptus quoque & agnitus pro Rege ab omnibus oppidis & arcibus continentis Africa, Insularumque qua Regno Lusitania sunt subiecta.*

Mariam, *Catharinam, qua nupsit Joanni Du-*

Eduardus, *qui cælebs obiit.*

Carolus, *Princeps Castell. quæ ut fama cõstans est) pater in carcere necari insit.*

Sebastianus, *posthumus Rex Portug. post annum paternũ, an. Chr. 1557. ætatis 3. quia pater iam ante an. 1554. decesserat hic occubuit sine liberis an. 1578. ætatis 24. die 4. Augusti in pugna contra Regem Fessa sen Maroccorum in Africa ad Alcazar, ubi & Antonius fuit captus, quem Deus miraculose inde liberauit.*

Rudolphus, *Imp. & fratres.*

Carolus, *Emanuel præsentem Ducem Sebaudia.*

Raynuntius & frater.